

Arkivsak-dok. 20/00621-1
Saksbehandler Jens Thordal

Behandles av	Sakstype	Møtedato
Utvalg for kultur, næring og innovasjon 2019-2023	Utvalgssaker	13.10.2020

Rullering av kulturarenaplanens handlingsdel 2020

Saken gjelder

Sandnes kommunes kulturarenaplan ble rullert siste gang i 2019, sak 32/19 i utvalg for kultur og oppvekst. I denne saken gi en oversikt over status på tiltak som er gjennomført i perioden. I tillegg pekes det på framtidige ønsker/behov.

Bakgrunn

Formålsparagrafen i Kulturlova sier: *Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleva eit mangfald av kulturuttrykk.*

Det legges med andre ord opp til at den enkeltes adgang til deltakelse og opplevelse likestilles. Dette legger føringer for at offentlige myndigheter må prioritere rammebetingelser for kulturaktiviteter for det frivillige og profesjonelle kulturlivet.

Kulturarenaplanen er en fagplan for kultursektoren. Den inneholder statusbeskrivelser og kulturpolitiske prioriteringer og investeringsbehov for kulturbygg og -anlegg i kommunen. Den er avgrenset til bygg som kommunen har ansvar for eller gir årlige tilskudd til.

Tilgang til egnede lokaler er den viktigste enkeltfaktoren for å sikre et levende kulturliv. Møteplasser skaper gode bomiljøer. Kulturareaplanen foreslår tiltak som skal sikre at det legges til rette for at eksisterende og planlagte offentlige bygg skal kunne benyttes som møtesteder og kulturarenaer etter arbeidstid. Det skal utarbeides egne standarder og plankrav som sikrer at disse lokalene er egnet for kulturformål, og at de er tilgjengelige for det frivillige kulturlivet.

Kulturarenaplanen skal legge langsiktige rammer som tilgodeser innbyggernes behov for møteplasser og kulturarenaer i alle bydeler. Planen følges opp med en årlig handlingsplan som prioriterer kommende innsatsområder.

Arbeidet med rullering av kulturarenaplanen har vært gjennomført i tett samarbeid med Sandnes musikkråd og en referansegruppe med deltakelse fra Sandnes Eiendom, Sandnes kulturskole og Sandnes kunst- og kulturhus.

Planstrategi 2020-2023

I april 2020 vedtok kommunestyret å sende en planstrategi og et planprogram på offentlig høring. Dette skal behandles i kommunestyret i høst. Planstrategien viser til behovet for møteplasser og kulturarenaer.

- *Det er store ulikheter mellom bydelene i kommunale tilbud og møteplasser. Bydeler som ikke har møteplasser for ungdom: Hana, Austrått, Figgjo, Høle, Sviland.*
- *Erfaringsmessig ser vi at kommunale planprosesser ikke alltid ivaretar godt nok det tverrfaglige perspektivet som i henhold til kommuneplanens samfunnsdel skal sikres, blant annet ved planleggingen av offentlige bygg. Det er behov for å forbedre den tverrfaglige samhandlingen, for å ivareta kulturlovens krav om offentlig tilgjengelige møteplasser i nærmiljøet. Med tilgjengelige møteplasser mener vi lokaler for kultur- og fritidsaktiviteter tilrettelagt for alle, samt møteplasser i nærmiljøet.*

Gjennomførte tiltak 2019-2020

Tiltak	Gjennomføring
Kartlegging av all bruk av kommunale bygg til frivillig kulturaktivitet. Kartlegging stilles til rådighet for Sandnes Eiendom og Bymiljø for koordinering av varme- og ventilasjonsbruk.	August 2019: Kartleggingsskjema sendt ut til skoler. September: Samlet oversikt sendt til Sandnes Eiendom.
Utredning av etablering av et sentralt lager for det frivillige kulturlivet, koordinert av Sandnes musikkråd. Det er behov for lagring av kostymer, kulisser til f.eks. Nøtteknekkeren mm.	Mars 2020: Befaring på Hana gamle skole med Sandnes Eiendom og Sandnes musikkråd.
Ved kommende rehabilitering av Sandved skole skal det tas med i prosjekteringen at skolekorpset ikke har passende øve- og lagringsforhold nå. Sandved bydel har ikke noe bydelshus og det må i prosjekteringen vurderes å skape et flerbrukslokale med bydelshusfunksjon i bygget.	Mai 2020: Behovet for øvingsrom og lagerplass for skolekorpset er tatt inn i prosjekteringen av ombyggingen.
Økning av tilskuddsrammen for husleietilskudd, slik at det også kan gis husleietilskudd ved bruk av Vågensalen. Økningen skal også dekke økt bruk av den nye konsertsalen i KinoKino.	Spilt inn til økonomiplanen 2020-2023. Ble fulgt opp med en økning av tilskuddsrammen for Sandnes kunst- og kulturhus med kr 300.000. Gjelder ikke Vågensalen.
Økning av tilskuddsrammen til private bydelshus. Indeksregulering av driftstilskudd og økning av rammen med egen avsetning til vedlikehold.	Spilt inn til økonomiplanen 2020-2023. Utløste en påplussing av rammen for tilskudd med kr 200.000.
Behov for en kulturarena for ungdom i Sandnes sentrum med 2500 kvadratmeter disponibelt.	Ungdomslokaler ble prosjektert inn i et nytt parkeringshus bak det nye rådhuset. Vedtatt i kommunestyret 03.02.2020. Det blir avsatt ca. 1200 kvm til ungdomshus. Prosjektet er på grunn av den økonomiske situasjonen utsatt inntil videre.
Det skal utredes om det er mulig å relokalisere Ganddal skolekorps til øvingsrom og lager i Lundehaugen ungdomsskole.	2020: Møte og befaring med rektor, Sandnes musikkråd og Ganddal skolekorps.
Kommuneplanen satte et mål om gode elektroniske løsninger for å lette innbyggernes adgang til å finne frem til relevant	I årsskiftet 2019-2020 ble et nytt felles digitalt bookingsystem tatt i bruk for kommunale lokaler til

informasjon og kommunale tjenester. En av tjenestene til kommunen er utlån/utleie av kommunale bygg til kulturformål.	kultur- og idrettsaktiviteter – Aktiv kommune. Lenke til nettsiden.
Sandnes Musikkråd har utarbeidet heftet «Musikklokaler i Sandnes kommune».	2019 – Lenke til heftet.

FOKUSOMRÅDER

Hovedutfordringen for kulturlivet er å finne egnede arenaer for sin kulturaktivitet. Sandnes er en by med stor vekst, og det kan være utfordrende å sikre egnede arenaer til kulturaktivitet, kulturformidling og møtesteder. Det er ikke alltid det er nye lokaler som trengs.

Ved planlegging av offentlige bygg eller større renoveringer er det behov for å forbedre den tverrfaglige samhandlingen for å ivareta kulturlovens krav om offentlig tilgjengelige møteplasser i nærmiljøet.

I perioden har fokusområdene vært følgende:

Skoler som nærmiljøanlegg

Den forrige rulleringen av planen beskrev behovene omkring sambruk av blant annet skoleanlegg. Det er viktig at det skapes tilgang til prosjekteringsprosesser på et tidlig tidspunkt. Dette forutsetter tverrfaglig samarbeid mellom Sandnes Eiendom, Oppvekst skole og Kultur og næring.

Flerbrukstenkning ved alle kommunale bygg og ved større renoveringer

Nærmiljøanlegg på skoler, idrettsanlegg, uteanlegg og byrom er viktige møteplasser. I kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2028, «Aktive Sandnes», pekes det på at kommunen vil bidra til flere åpne idrettshaller, gymsaler og andre anlegg for egenorganiserte aktiviteter for barn og unge på ettermiddager, kvelder og i ferier. Bogafjellhallen er et godt eksempel på flerbrukslokale der idrettsaktiviteter, uteanlegg og lokaler for kulturaktivitet er samlokalisert og gir et stort mulighetsrom for bydelen.

Nasjonal standard for akustikk i lokaler for musikkutøvelse, NS 8178

Standarden ble ferdigstilt i 2014 og beskriver krav til lydforholdene i øvingslokaler og mindre konsertsaler/flerbruksaler. Den beskriver også kriterier til musikkøvingsrom som musikkrom på skoler, øvingsceller, ensemblerom og mindre saler, f.eks. kultursaler og gymsaler som brukes til musikkutøvelse. Standarden kan brukes til vurdering av egnethet både for nye og eksisterende bygg og lokaler.

Kommunale bydelshus

Kulturavdelingen drifter de kommunale bydelshusene Lura bydelshus og Varatun Gård. Bydelshusene er viktige møtesteder for bydelenes innbyggere. De ivaretar også behovet for spesialiseringer for enkelte kulturuttrykk. Varatun Gård er et aktivt kultur- og håndverksenter for tradisjonelle håndverk, kreative grupper, frivillige interesseforeninger og kommunale kultur- og fritidstilbud. I tillegg er dette en viktig inkluderingsarena for innbyggere fra hele kommunen. Lura Bydelshus er spesielt tilrettelagt for multimedia og revy/teater.

Lokaler for ungdom

Ungdom ønsker egne arenaer for kultur- og fritidstilbud både i sentrum og i bydelene. Innhold og drift må planlegges i samarbeid med ungdom, og være fleksible nok til å kunne tilpasses ulike kulturuttrykk og interesser.

Møteplasser for barn og unge i boområdene er viktige innsatsfaktorer for et godt oppvekstmiljø og det er behov for at det etableres rutiner for å sikre at behov for åpne møtesteder blir ivare tatt ved utbygging/renovering av kommunale bygg. I hver ungdomsskolekrets bør det være en møteplass for ungdom.

Riska fritidssenter, Lura Bydelshus, Langgata 54 (L54), Ganddal fritidssenter, Bogafjellhallen (fritidslokaler) og Forsand fritidsklubb brukes i dag som åpne møteplasser for ungdom. I tillegg stilles lokalene til rådighet for frivillige lag og foreninger.

Ungdomslokaler i sentrum

Sandnes kommune leier i dag lokaler til ungdomsformål i Langgata 54. Denne leiekontrakten går ut i 2022. Det er prosjektert ungdomslokaler i sentrum i forbindelse med prosjektet S1 (Kommunestyret 03.02.2020, sak 19/20). Prosjektet er utarbeidet med bred deltakelse fra ungdom. Det foreslås her en løsning med sambrukslokaler for kommunens oppsøkende ungdomsteam og kultur- og fritidslokaler for ungdom. Saken er satt på vent på grunn av den økonomiske situasjonen.

Sandnes kunst- og kulturhus

Sandnes kunst- og kulturhus skal skape kulturopplevelser av høy kvalitet og være en møteplass for befolkningen i Sandnes og omegn. De to kulturhusene Sandnes kulturhus og KinoKino skal utfylle hverandre repertoarmessig og gi et variert tilbud innenfor alle relevante kunstuttrykk. Arrangementene skal ivareta det nyskapende kunstuttrykk så vel som det brede kulturfeltet, og både profesjonelle og frivillige aktører skal finne seg til rette på kulturhusets scener.

Bibliotek

Sandnes bibliotek er en viktig kulturarena og møteplass for kommunens innbyggere. Lokalene bør tilpasses nye behov og nye oppgaver.

Det er behov for å øke kapasiteten for arrangement i samarbeid med frivillige organisasjoner og for brukerens egenaktivitet, samt en bedre utforming av ungdomsavdelingen for at biblioteket skal kunne fungere som en møteplass for unge. I tillegg til hovedbiblioteket i Sandnes sentrum er det filialer i Riska, Høle og Forsand. Høle og Forsand er såkalt «meråpne», hvilket betyr at det er mulig å bruke biblioteket utenfor vanlig åpningstid. Lånekortet brukes som adgangskort.

På sikt ønsker biblioteket å finne nye lokaler for sin virksomhet.

Kulturskole

Sandnes kulturskole har størsteparten av sitt virke i Sandnes sentrum, i tillegg til en avdeling på Forsand. Det overveies å etablere en bydelskulturskole i Hommersåk, da denne bydelen har et stort folketall og relativt lang vei til sentrum. Ved fremtidige renoveringer/nybygg bør kommunen ta hensyn til etablering av lokaler med passende akustiske forhold til musikkundervisning og -utøvelse og rom tilpasset undervisning i andre kunstformer.

Kulturskolen har ansvar for arbeidsmiljøet til dirigenter i skolekor og -korps, og løsninger for egnede lokaler til utøvelse av musikkopplæring for barn og unge er et viktig kommunalt ansvar.

Forsand

Forsand kulturhus inneholder idrettshall, svømmehall, bibliotek, kafé og fritidsklubb. Høsten 2019 åpnet nybygget Forsand kulturscene, og her er lokaler til Sandnes kulturskole Forsand og garderober, kjøkken og møtelokale for Forsand idrettslag.

Forsand kulturscene er en framføringsarena for lokalt og profesjonelt kulturliv og også framføringsarena og dansesal for kulturskolen. Det nye bygget er lokalisert i tett naboskap til Forsand skole.

Vågensalen

Ligger i Vågenskolen og er en viktig framføringsarena for kulturskolen og for elever i den videregående skolen. Vågensalen er tilrettelagt for konserter/forestillinger med opptil 365 publikummere. Salen leies ut av Rogaland Fylkeskommune til kulturaktivitet. Sandnes Musikkråd har fremmet ønske om at frivillige lag og foreninger som ønsker å leie salen kan få reduserte priser eller husleietilskudd for at de kan nytte seg av Vågensalen. Vågensalen eies av Rogaland fylkeskommune,

og det er derfor ikke naturlig at Sandnes kommune oppretter en tilskuddsordning som den til kulturhuset.

Private bydelshus

Sandnes kommune har inngått avtaler med syv private bydelshus om driftstilskudd. Driftstilskudd fordeles i forhold til aktivitetsnivå for lag og foreninger på de enkelte bydelshusene. Husene forplikter seg ifølge avtalen til å tilby lokaler til frivillige organisasjoner som ikke overstiger 50 % av bydelshusets normalpris for utleie. I tillegg til driftstilskudd ytes det også tilskudd til vedlikehold, og dette rulleres mellom husene over tid.

I Forsand har seks foreningseide bygg fått dekket halvdel av kostnadene til strøm, kommunale avgifter og forsikring. Ved kommunesammenslåing ble det inngått avtale om en overgangsordning over to år hvor dette blir videreført, men fra 2022 må disse søke på lik linje med øvrige bydelshus i kommunen.

Virkemidler

I tillegg til hjelp til å finne egnede lokaler for frivillige organisasjoners aktivitet, er tilskudd et annet viktig virkemiddel. Kommunen har et tilskuddsreglement «Tilskudd til kulturtiltak».

Et utleiereglement for kommunale bygg er under utarbeidelse og vil bli lagt frem for politisk behandling i løpet av høsten 2020.

Det nye bookingsystemet Aktiv kommune vil gjøre det lettere for innbyggerne å finne tilgjengelige lokaler. Alle lokaler i offentlige bygg som er tilgjengelige for lån/utleie ligger ute på nettsiden www.aktiv-kommune.no/sandnes.

Spillemidler

Rogaland fylkeskommune har to tilskuddsordninger som tildeler spillemidler til regionale kulturbygg. Det skjelnes mellom Sentrale kulturbygg i kommunene og Regionale kulturbygg. Det er mulig å søke om tilskudd på opp til 1/3 av kostnadene til bygget, dog maksimalt kr 3 mill. for Sentrale kulturbygg og kr 10 mill. til Regionale kulturbygg.

Framtidige behov

Framskriving av befolkningsutviklingen i bydelene

Bydel	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2020-2035	Vekst i %
Austrått	7 035	7 937	9 313	10 260	11 343	12 331	3 017	32,3
Bogafjell	4 484	6 686	7 547	7 666	7 958	8 246	699	9,3
Figgjo	1 803	2 201	2 313	2 383	2 513	2 650	337	14,6
Forsand			1 010					2,8
Gaddal	6 136	7 258	8 494	9 740	10 939	12 085	3 591	42,3
Hana	7 537	8 097	8 284	8 834	9 389	9 916	1 632	19,7
Høle	964	1 048	976	1 017	1 050	1 086	110	11,3
Lura	8 010	8 607	8 804	9 762	10 657	11 463	2 659	30,2
Malmheim og Soma	1 410	1 602	1 650	1 648	1 658	1 679	29	1,8
Riska	6 638	7 240	7 289	7 613	7 985	8 351	1 062	14,6
Sandved	5 054	5 904	6 188	6 478	6 795	7 093	905	14,6
Stangeland	7 158	7 618	7 704	7 477	7 543	7 649	-55	-0,7
Sviland	965	1 106	1 332	1 222	1 222	1 221	-111	-0,8
Trones og Sentrum	7 477	8 320	8 426	9 115	9 795	10 437	2 011	3,9
Totalsum	64 671	73 624	78 549	83 215	88 846	94 209		

Kolonnen 2020-2035 viser veksten mellom de to årstallene, og siste kolonne viser veksten i prosent. Økningen i befolkningstallene skjer hovedsakelig i bydelene Ganddal, Austrått og Lura. Disse får en økning i folketallet på mer enn 30 % over de neste 15 årene. I 2035 vil disse tre samt Trones og Sentrum ha mer enn 10 000 innbyggere. Denne veksten skaper økt behov for kommunale tjenester, herunder fellesfunksjoner i sentrum som økt antall elevplasser på kulturskolen, styrking av biblioteket, samt møteplasser for barn og unge og det frivillige kulturlivet.

Desentralisert kulturskole

Kulturskolen melder om behov for å vurdere en bydelskulturskole i Hommersåk, da denne bydelen har et stort folketall og relativt lang vei til sentrum. Ved fremtidige renoveringer/nybygg bør kommunen ta hensyn til etablering av lokaler med passende akustiske forhold til musikkundervisning og -utøvelse og rom tilpasset undervisning i andre kunstformer.

Rådmannens vurdering

Kulturarenaer er møteplasser som medvirker til å skape gode bomiljøer. Innbyggernes adgang til å samles om kulturaktiviteter er en vesentlig trivselsfaktor. Deltakelse og medborgerskap er viktige ingredienser i samfunnsbygging.

Kulturarenaplan 2014–2020 ble laget med utgangspunkt i en grundig kartlegging av status i Sandnes kommune. Endringer i kommunestruktur og endringer i samfunnet gjør at rådmannen vil foreslå at det lages en ny kulturarenaplan i 2021 som i større grad flettes sammen med øvrig planverk i kommunen - både kommuneplanen, arealplanen og kommunens øvrige fagplaner.

Rådmannen mener at den nasjonale standarden for akustikk i lokaler for musikkutøvelse må implementeres i alle kommunale nybygg og renoveringer.

I nedenstående handlingsplan oppsummerer rådmannen forslag til innsatspunkter for de kommende årene.

Handlingsplan

Tiltak	Prioritet	Gjennomføring
Oppfølging av prosjekteringen av ombyggingen av Sandved skole med hensyn til øve- og lagringsforhold for skolekorpset.	AAA	2020-2021
Oppfølging av prosjektering av ombyggingen av Trones skole med hensyn til øve- og lagringsforhold for skolekor og -korps, kombinert med egnet musikkrom for skolen.	AAA	2021 Ref. skolebehovsplan
Utarbeiding av en mulighetsstudie for å etablere et Frivillighetens Hus i sentrum med møteplasser, øvingslokaler og tilstrekkelig lagerkapasitet for frivillige lag og foreninger. Kartlegging og anbefaling av lokasjon og løsning. Ulike sentrumsalternativer vurderes.	B	Innspill til økonomiplanen for 2022-2025
I forbindelse med utvidelse av Sørbo skole bør det bygges et musikkrom i henhold til standarden NS8178.	B	Innspill til skolebehovsplan
Ved renovering av skoler på Hommersåk skal det tas hensyn til en fremtidig etablering av en bydelskulturskole med lokaler innredet med gode akustiske forhold og tilrettelagt for flere kunstformer.	A	Ref. skolebehovsplan
I forbindelse med utvidelser og ombygging av flere av sentrumsskolene er det viktig å kartlegge behovene til det frivillige musikklivet.	B	2021
Utarbeide rutiner for informasjonsflyt mellom Sandnes Eiendom, Kultur og næring, Oppvekst skole og Sandnes musikkråd i forbindelse med nye byggeprosjekt.	A*	2020-2021

På grunn av utsettelsen av byggeprosjekt S1 – parkeringshus og ungdomslokaler - så må det overveies å forlenge leien av ungdomshuset i Langgata 54.	A	2021
Arbeide for å skape møteplasser for ungdom i bydelene Hana, Austrått, Figgjo, Høle og Sviland.	B	Ti-års perspektiv
Utarbeide rutiner for kartlegging av behovene til det lokale kulturlivet ved prosjektering av nye kommunale bygg. Sandnes musikkråd involveres i dette arbeidet.	A*	2020-2021
Fremtidige rullinger av kulturarenaplanen skal legges frem for politisk behandling senest i juni måned slik at eventuelle innspill til økonomiplanen foreligger i tide til arbeidet med denne.	A*	2021
Fullføre flytting av Ganddal skolekorps til nye øvings- og lagerlokaler på Lundehaugen ungdomsskole	A*	2020-2021
Tilpasse driftstider for varme-/lys-/ventilasjon i kommunale bygg som brukes til øving av frivillige lag og foreninger	A	2020
Gjennomgang av dagens biblioteklokaler i forhold til nye oppgaver og behov.	B	2021-2022

Prioritering:

- AAA Topp prioritet
- A Prioriteres i kommende 4-års periode
- B Prioriteres i kommende 10-års periode
- C Uprioritert
- * Gratis og lett gjennomførbare tiltak

Forslag til vedtak:

1. Utvalg for kultur, næring og innovasjon godkjenner handlingsplanen til rulling av kulturarenaplanen.
2. Ved fremtidig nybygging og renovering av kommunale anlegg skal behov for kultur- og fritidsaktiviteter kartlegges og vurderes implementert i romprogrammet. NS 8178 legges til grunn for lokaler som skal anvendes til musikkfremføring, øving og musikkundervisning.

Rådmannen i Sandnes, 29.09.2020

Søren Jensen
kommunaldirektør

Tone Strømø
kultursjef

Vedlegg:

Kulturarenaplan 2014-2020

Dokumentet er ikke signert da Sandnes kommune benytter elektronisk godkjenning.